

Ars poetica

[1] Hūmānō capitī cervicem pictor equīnam
[2] jungere sī velit et variās inducere plūmās
[3] undique collātis membrīs, ut turpiter ātrum
[4] dēsinat in piscem mulier fōrmōsa supernē,
[5] spectātum admissī, rīsum teneātis, amīcī?
[6] Crēdite, Pīsōnēs, istī tabulae fore librum
[7] persimilem, cujus, velut aegrī somnia, vānae
[8] fingentur speciēs, ut nec pēs nec caput ūnī
[9] reddātur fōrmae. "Pictōribus atque poētīs
[10] quidlibet audendī semper fuit aequa potestās."
[11] Scīmus, et hanc veniam petimusque damusque vicissim,
[12] sed nōn ut placidīs coeant immītia, nōn ut
[13] serpentēs avibus gementur, tigribus agnī.
[14] Inceptīs gravibus plērumque et magna professīs
[15] purpureus, lātē quī splendeat, ūnus et alter
[16] adsuitur pannus, cum lūcus et āra Diānae
[17] et properantis aquae per amoenōs ambitus agrōs
[18] aut flūmen Rhēnum aut pluvius dēscribitur arcus;
[19] sed nunc nōn erat hīs locus. Et fortasse cupressum
[20] scīs simulāre; quid hoc, sī frāctīs ēnatat expēs
[21] nāvibus, aere datō quī pingitur? Amphora coepit
[22] instituī; currente rotā cūr urceus exit?
[23] Dēnique sit quod vīs, simplex dumtaxat et ūnum.
[24] Maxima pars vātum, pater et juvenēs patre dignī,
[25] dēcipimur speciē rēctī. Brevis esse labōrō,
[26] obscūrus fīō; sectantem lēvia nervī
[27] dēficiunt animīque; professus grandia turget;
[28] serpit humī tūtus nimium timidusque procellae;
[29] quī variāre cupit rem prōdigiāliter ūnam,
[30] delphīnum silvīs adpingit, flūctibus aprum.
[31] In vitium dūcit culpaē fuga, sī caret arte.
[32] Aemilium circā lūdum faber īmus et unguīs
[33] exprimet et mollīs imitābitur aere capillōs,
[34] infēlix operis summā, quia pōnere tōtum
[35] nesciet. Hunc ego mē, sīquid compōnere cūrem,
[36] nōn magis esse velim quam nāsō vīvere prāvō
[37] spectandum nigrīs oculīs nigrōque capillō.
[38] Sūmite māteriam vestrīs, quī scrībitis, aequam
[39] vīribus et versāte diū quid ferre recūsent,
[40] quid valeant umerī. cui lēcta potenter erit rēs,
[41] nec fācundia dēseret hunc, nec lūcidus ōrdō.
[42] Ōrdinis haec virtūs erit et venus, aut ego fallor,
[43] ut jam nunc dīcat jam nunc dēbentia dīcī,
[44] plēraque differat et praesēns in tempus omittat,
[45] hoc amet, hoc spernat prōmissī carminis auctor.
[46] In verbīs etiam tenuis cautusque serendīs
[47] dīxeris ēgregiē, nōtum sī callida verbum
[48] reddiderit jūctūra novum. Sī forte necesse est
[49] indiciīs mōnstrāre recentibus abdita rērum, et

[50] fingere cīnctūtīs nōn exaudīta Cethēgīs
[51] continget dabiturque licentia sūmpta pudenter,
[52] et nova fictaque nūper habēbunt verba fidem, sī
[53] Graecō fonte cadent parcē dētorta. Quid autem
[54] Caeciliō Plautōque dabit Rōmānus, adēmptum
[55] Vergiliō Variōque? Ego cūr, adquirere pauca
[56] sī possum, invideor, cum lingua Catōnis et Ennī
[57] sermōnem patrium dītāverit et nova rērum
[58] nōmina prōtulerit? Licuit semperque licēbit
[59] signātum praesente notā prōdūcere nōmen.
[60] Ut silvae foliīs prōnōs mūtantur in annōs,
[61] prīma cadunt, ita verbōrum vetus interit aetās,
[62] et juvenum rītū flōrent modo nāta vigentque.
[63] Dēbēmur mortī nōs nostraque. Sīve receptus
[64] terrā Neptūnus classēs Aquilōnibus arcet,
[65] rēgis opus, sterilisve diū palus aptaque rēmīs
[66] vicīnās urbēs alit et grave sentit arātrum,
[67] seu cursum mūtāvit inīquum frūgibus amnis,
[68] doctus iter melius, mortālia facta perībunt,
[69] nēdum sermōnem stet honōs et grātia vīvāx.
[70] Multa renāscuntur quae jam cecidēre, cadentque
[71] quae nunc sunt in honōre vocābula, sī volet ūsus,
[72] quem penes arbitrium est et jūs et norma loquendī.
[73] Rēs gestae rēgumque ducumque et trīstia bella
[74] quō scribī possent numerō, mōnstrāvit Homērus.
[75] Versibus impariter jūnctīs querimōnia prīmum,
[76] post etiam inclūsa est vōtī sententia compos;
[77] quis tamen exiguōs elegōs ēmīserit auctor,
[78] grammaticī certant et adhūc sub jūdice līs est.
[79] Archilochum propriō rabiēs armāvit iambō;
[80] hunc soccī cēpēre pedem grandēsque coturnī,
[81] alternīs aptum sermōnibus et populārīs
[82] vincentem strepitūs et nātum rēbus agendīs.
[83] Mūsa dedit fidibus dīvōs puerōsque deōrum
[84] et pugilem victōrem et equum certāmine prīmum
[85] et juvenum cūrās et libera vīna referre.
[86] Dīscriptās servāre vicēs operumque colōrēs
[87] cūr ego, sī nequeō ignōrōque, poēta salūtor?
[88] Cūr nescīre pudēns prāvē quam discere mālō?
[89] Versibus expōnī tragicīs rēs cōmica nōn vult;
[90] indignātur item prīvātīs ac prope soccō
[91] dignīs carminibus nārrārī cēna Thyestae.
[92] Singula quaeque locum teneant sortīta decentem.
[93] Interdum tamen et vōcem cōmoedia tollit,
[94] irātusque Chremēs tumidō dēlītigat ōre;
[95] et tragicus plērumque dolet sermōne pedestrī
[96] Tēlephus et Pēleus, cum pauper et exul uterque
[97] prōicit ampullās et sēsquipedālia verba,
[98] sī cūrat cor spectantis tetigisse querellā.
[99] Nōn satis est pulchra esse poēmata; dulcia suntō
[100] et, quōcumque volent, animum audītōris aguntō.
[101] Ut rīdentibus adrīdent, ita flentibus adsunt

[102] hūmānī voltūs; sī vīs mē flēre, dolendum est
[103] prīmum ipsī tibi; tum tua mē īnfortūnia laedent,
[104] Tēlephe vel Pēleu; male sī mandāta loquēris,
[105] aut dormitābō aut rīdēbō. Trīstia maestum
[106] voltum verba decent, īrātum plēna minārum,
[107] lūdentem lascīva, sevērū sēria dictū.
[108] Fōrmat enim nātūra prius nōn intus ad omnem
[109] fortūnārum habitum; juvat aut impellit ad īram,
[110] aut ad humum maerōre gravī dēdūcit et angit;
[111] post effert animī mōtūs interprete linguā.
[112] Sī dīcentis erunt fortūnīs absona dicta,
[113] Rōmānī tollent equitēs peditēsque cachinnum.
[114] Intererit multum, dīvusne loquātur an hērōs,
[115] mātūrusne senex an adhūc flōrente juventā
[116] fervidus, et mātrōna potēns an sēdula nūtrīx,
[117] mercātorne vagus cultorne virentis agellī,
[118] Colchus an Assyrius, Thēbīs nūtrītus an Argīs.
[119] Aut fāmam sequere aut sibi convenientia finge
[120] scrīptor. Honōrātum sī forte repōnis Achillem,
[121] impiger, īrācundus, inexōrābilis, ācer
[122] jūra neget sibi nāta, nihil nōn arroget armīs.
[123] Sit Mēdēa ferōx invictaque, flēbilis Īnō,
[124] perfidus Ixīōn, Īō vaga, trīstis Orestēs.
[125] Siquid inexpertum scaenae committis et audēs
[126] persōnam fōrmāre novam, servētur ad īmum
[127] quālis ab inceptō prōcesserit et sibi cōnstat.
[128] Difficile est propriē commūnia dīcere, tūque
[129] rēctius Īliacum carmen dēdūcis in āctūs
[130] quam sī prōferrēs ignōta indictaque prīmus.
[131] Pūblica māteriēs prīvātī jūris erit, sī
[132] nōn circā vīlem patulumque morāberis orbem,
[133] nec verbō verbum cūrābis reddere fidus
[134] interpres nec dēsiliēs imitātor in artum,
[135] unde pedem prōferre pudor vetet aut operis lēx.
[136] Nec sīc incipiēs, ut scrīptor cyclicus olim:
[137] "Fortūnam Priamī cantābō et nōbile bellum".
[138] Quid dignum tantō feret hic prōmissor hiātū?
[139] Parturient montēs, nāscētur rīdīculus mūs.
[140] Quantō rēctius hic, quī nīl mōlītur ineptē:
[141] "Dīc mihi, Mūsa, virum, captae post tempora Trōjae
[142] quī mōrēs hominum multōrum vīdit et urbēs".
[143] Nōn fūmum ex fulgōre, sed ex fūmō dare lūcem
[144] cōgitat, ut speciōsa dehinc mīrācula prōmat,
[145] Antiphatēn Scyllamque et cum Cyclōpe Charybdim.
[146] Nec reditum Diomēdis ab interitū Meleagrī,
[147] nec geminō bellum Trōjānum ōrdītur ab ōvō;
[148] semper ad ēventum festīnat et in mediās rēs
[149] nōn secus ac nōtās audītōrem rapit, et quae
[150] dēspērat tractāta nitēscere posse relinquit,
[151] atque ita mentītur, sīc vērīs falsa remiscet,
[152] prīmō nē medium, mediō nē discrepet īmum.
[153] Tū quid ego et populus mēcum dēsīderet audī,

[154] sī plōsōris egēs aulaea manentis et usque
[155] sessūrī dōnec cantor. "Vōs plaudite" dīcat.
[156] Aetātis cujusque notandī sunt tibi mōrēs,
[157] mōbilibusque decor nātūrīs dandus et annīs.
[158] Reddere quī vōcēs jam scit puer et pede certō
[159] signat humum, gestit paribus conlūdere et īram
[160] colligit ac pōnit temere et mūtātur in hōrās.
[161] inberbus juvenis tandem cūstōde remōtō
[162] gaudet equīs canibusque et aprīcī grāmine Campī,
[163] cēreus in vitium flectī, monitōribus asper,
[164] ūtilium tardus prōvīsor, prōdigus aeris,
[165] sublīmis cupidusque et amāta relinquere pernīx.
[166] Conversīs studiīs aetās animusque virīlis
[167] quaerit opēs et amīcitiās, īservit honōrī,
[168] commīsisse cavet quod mox mūtāre labōret.
[169] Multa senem circumveniunt incommoda, vel quod
[170] quaerit et inventīs miser abstinet ac timet ūtī,
[171] vel quod rēs omnīs timidē gelidēque ministrat,
[172] dilātor, spē longus, iners avidusque futūrī,
[173] difficilis, querulus, laudātor temporis āctī
[174] sē puerō, castīgātor cēnsorque minōrum.
[175] Multa ferunt annī venientēs commoda sēcum,
[176] multa recēdentēs adimunt. Nē forte senīlēs
[177] mandentur juvenī partēs puerōque virīlēs;
[178] semper in adjūctīs aevōque morābitur aptīs.
[179] Aut agitur rēs in scaenīs aut ācta refertur.
[180] Sēgnius inrītant animōs dēmissa per aurem
[181] quam quae sunt oculīs subjecta fidēlibus et quae
[182] ipse sibī trādit spectātor; nōn tamen intus
[183] digna gerī prōmēs in scaenam multaue tollēs
[184] ex oculīs, quae mox nārret fācundia praesēns.
[185] Nē puerōs cōram populō Mēdēa trucīdet,
[186] aut hūmāna palam coquat exta nefārius Atreus,
[187] aut in avem Procnē vertātur, Cadmus in anguem.
[188] Quodcumque ostendis mihi sīc, incrēdulus ōdī.
[189] Nēve minor neu sit quīntō prōductior āctū
[190] fābula, quae poscī volt et spectanda repōnī;
[191] nec deus intersit, nisi dignus vindice nōdus
[192] inciderit; nec quārta loquī persōna labōret.
[193] Āctōris partīs chorus officiumque virīle
[194] dēfendat, neu quid mediōs intercinat āctūs,
[195] quod nōn prōpositō condūcat et haereat aptē.
[196] Ille bonīs faveatque et cōnsiliētur amīcē
[197] et regat īrātōs et amet peccāre timentīs;
[198] ille dapēs laudet mēnsae brevis, ille salūbrem
[199] jūstitiam lēgēsque et apertīs ōtia portīs;
[200] ille tegat commissa deōsque precētur et ōret,
[201] ut redeat miserīs, abeat Fortūna superbīs.
[202] Tibia nōn, ut nunc, orichalcō vīncta tubaeque
[203] aemula, sed tenuis simplexque forāmine paucō
[204] adspīrāre et adesse chorīs erat ūtilis atque
[205] nōndum spissa nimis complēre sedīlia flātū,

[206] quō s̄anē populus numerābilis, utpote parvus,
[207] et frūgī castusque verēcundusque coībat.
[208] Postquam coepit agrōs extendere victor et urbēs
[209] lātior amplectī mūrus vīnōque diurnō
[210] plācārī Genius fēstīs impūne diēbus,
[211] accessit numerisque modisque licentia major.
[212] Indoctus quid enim saperet liberque labōrum
[213] rūsticus urbānō cōnfusus, turpis honestō?
[214] Sīc prīscae mōtumque et luxuriem addidit artī
[215] tībīcen trāxitque vagus per pulpita vestem;
[216] sīc etiam fidibus vōcēs crēvēre sevērīs
[217] et tulit ēloquium īnsolitum fācundia praeceps,
[218] ūtiliumque sagāx rērum et dīvīna futūrī
[219] sortilegīs nōn discrepuit sententia Delphīs.
[220] Carmine quī tragicō vīlem certāvit ob hircum,
[221] mox etiam agrestīs Satyrōs nūdāvit et asper
[222] incolumī gravitāte jocum temptāvit eō quod
[223] inlecebrīs erat et grātā novitāte morandus
[224] spectātor fūctusque sacrīs et pōtus et exlex.
[225] Vērum ita rīsōrēs, ita commendāre dicācīs
[226] conveniet Satyrōs, ita vertere sēria lūdō,
[227] nē quīcumque deus, quīcumque adhibēbitur hērōs,
[228] rēgālī cōnspectus in aurō nūper et ostrō,
[229] migret in obscūrās humilī sermōne tabernās,
[230] aut, dum vītat humum, nūbēs et inānia captet.
[231] Effūtīre levīs indigna tragoedia versūs,
[232] ut fēstīs mātṛōna movērī jussa diēbus,
[233] intererit Satyrīs paulum pudibunda protervīs.
[234] Nōn ego inōrnāta et dominantia nōmina solum
[235] verbaque, Pīsōnēs, Satyrōrum scrīptor amābō,
[236] nec sīc ēnītar tragicō dīferre colōrī
[237] ut nihil intersit Dāvusne loquātur et audāx
[238] Pŷthias, ēmūnctō lucrāta Simōne talentum,
[239] an cūstōs famulusque deī Sīlēnus alumnī.
[240] Ex nōtō fictum carmen sequar, ut sibi quīvīs
[241] spēret idem, sūdet multum frūstrāque labōret
[242] ausus idem; tantum seriēs jūnctūraque pollet,
[243] tantum dē mediō sūmptīs accēdit honōris.
[244] Silvīs dēductī caveant mē jūdice Faunī
[245] nē, velut innātī triviīs ac paene forēnsēs,
[246] aut nimium tenerīs juvenentur versibus unquam
[247] aut inmundā crepent ignōminiōsaque dicta;
[248] offenduntur enim quibus est equus et pater et rēs,
[249] nec, sī quid frictī ciceris probat et nucis ēmptor,
[250] aequīs accipiunt animīs dōnantve corōnā.
[251] Syllaba longa brevī subjecta vocātur iambus,
[252] pēs citus; unde etiam trimetrīs adcrēscere jussit
[253] nōmen iambēīs, cum sēnōs redderet ictūs,
[254] prīmus ad extrēmum similis sibi; nōn ita prīdem,
[255] tardior ut paulō graviorque venīret ad aurīs,
[256] spondēōs stabilīs in jūra paterna recēpit
[257] commodus et patiēns, nōn ut dē sēde secundā

[258] cēderet aut quārtā sociāliter. Hic et in Accī
[259] nōbilibus trimetrīs adpāret rārus, et Ennī
[260] in scaenam missōs cum magnō pondere versūs
[261] aut operae celeris nimium cūrāque carentis
[262] aut ignōrātae premit artis crīmine turpī.
[263] Nōn quīvīs videt inmodulāta poēmata jūdex,
[264] et data Rōmānīs venia est indigna poētīs.
[265] Idcircoñe vager scrībamque licenter? An omnīs
[266] vīsūrōs peccāta putem mea, tūtus et intrā
[267] spem veniae cautus? Vītāvī dēnique culpam,
[268] nōn laudem meruī. Vōs exemplāria Graeca
[269] nocturnā versāte manū, versāte diurnā.
[270] At vestrī proavī Plautīnōs et numerōs et
[271] laudāvēre salēs, nimium patienter utrumque,
[272] nē dīcam stultē, mīrātī, sī modo ego et vōs
[273] scīmus inurbānum lepidō sēpōnere dictō
[274] lēgitimumque sonum digitīs callēmus et aure.
[275] Ignōtum tragicae genus invēnisse Camēnae
[276] dīcitur et plaustrīs vēxisse poēmata Thespīs
[277] quae canerent agerentque perūctī faecibus ōra.
[278] Post hunc persōnae pallaeque repertor honestae
[279] Aeschylus et modicīs īnstrāvit pulpita tignīs
[280] et docuit magnumque loquī nītīque coturnō.
[281] Successit vetus hīs cōmoedia, nōn sine multā
[282] laude; sed in vitium lībertās excidit et vim
[283] dignam lēge regī; lēx est accepta chorusque
[284] turpiter obticuit sublātō jūre nocendī.
[285] Nīl intemptātum nostrī līquēre poētae,
[286] nec minimum meruēre decus vestīgia Graeca
[287] ausī dēserere et celebrāre domestica facta,
[288] vel quī praetextās vel quī docuēre togātās.
[289] Nec virtūte foret clārīsve potentius armīs
[290] quam linguā Latium, sī nōn offenderet ūnum
[291] quemque poētārum līmae labor et mora. Vōs, ō
[292] Pompilius sanguis, carmen reprehendite quod nōn
[293] multa diēs et multa litūra coercuit atque
[294] praesectum deciēns nōn castīgāvit ad unguem.
[295] Ingenium miserā quia fortunātius arte
[296] crēdit et exclūdit sānōs Helicōne poētās
[297] Dēmocritus, bona pars nōn unguīs pōnere cūrat,
[298] nōn barbam, sēcrēta petit loca, balnea vītāt;
[299] nancīscētur enim pretium nōmenque poētae,
[300] sī tribus Anticyrīs caput īnsānābile nunquam
[301] tōnsōrī Licinō commiserit. Ō ego laevus
[302] quī pūrgor bīlem sub vernī temporis hōram!
[303] Nōn alius faceret meliōra poēmata; vērum
[304] nīl tantī est. Ergō fungar vice cōtis, acūtum
[305] reddere quae ferrum valet exsors ipsa secandī;
[306] mūnus et officium, nīl scrībēns ipse, docēbō,
[307] unde parentur opēs, quid alat fōrmetque poētā,
[308] quid deceat, quid nōn, quō virtūs, quō ferat error.
[309] Scrībendī rēctē sapere est et prīncipium et fōns.

[310] Rem tibi Sōcraticae poterunt ostendere chartae,
 [311] verbaque prōvisam rem nōn invīta sequentur.
 [312] Quī didicit, patriae quid dēbeat et quid amīcīs,
 [313] quō sit amōre parēns, quō frāter amandus et hospes,
 [314] quod sit cōnscrīptī, quod jūdicis officium, quae
 [315] partēs in bellum missī ducis, ille profectō
 [316] reddere persōnae scit convenientia cuique.
 [317] Respicere exemplar vītae mōrumque jubēbō
 [318] doctum imitātōrem et vīvās hinc dūcere vōcēs.
 [319] Interdum speciōsa locīs mōrātaque rēctē
 [320] fābula nūllīus veneris, sine pondere et arte,
 [321] valdius oblectat populum meliusque morātur
 [322] quam versūs inopēs rērum nūgaeque canōrae.
 [323] Grāīs ingenium, Grāīs dedit ōre rotundō
 [324] Mūsa loquī, praeter laudem nūllīus avārīs;
 [325] Rōmānī puerī longīs ratiōnibus assem
 [326] discunt in partīs centum dīdūcere. "Dīcat
 [327] fīlius Albīnī: sī dē quīncunce remōta est
 [328] uncia, quid superat? Poterās dīxisse. " "Triēns. " "Eu!
 [329] Rem poteris servāre tuam. Redit uncia, quid fit? "
 [330] "Sēmīs. " An, haec animōs aerūgō et cūra pecūlī
 [331] cum semel imbuerit, spērāmus carmina fingī
 [332] posse linenda cedrō et lēvī servanda cupressō?
 [333] Aut prōdesse volunt aut dēlectāre poētae
 [334] aut simul et jūcunda et idōnea dīcere vītae.
 [335] Quicquid praecipiēs, estō brevis, ut cito dicta
 [336] percipiant animī docilēs teneantque fidēlēs.
 [337] Omne supervacuum plēnō dē pectore mānat.
 [338] Ficta voluptātis causā sint proxima vērīs,
 [339] nē quodcumque volet poscat sibi fābula crēdī,
 [340] neu prānsae Lamiae vīvum puerum extrahat alvō.
 [341] Centuriae seniōrum agitant expertia frūgis,
 [342] celsī praetereunt austēra poēmata Ramnēs.
 [343] Omne tulit pūctum quī miscuit ūtile dulcī,
 [344] lēctōrem dēlectandō pariterque monendō;
 [345] hic meret aera liber Sosiīs, hic et mare trānsit
 [346] et longum nōtō scrīptōrī prōrogat aevum.
 [347] Sunt dēlicta tamen quibus ignōvisse velīmus;
 [348] nam neque chorda sonum reddit quem volt manus et mēns,
 [349] poscentīque gravem persaepe remittit acūtum,
 [350] nec semper feriet quodcumque minābitur arcus.
 [351] Vērū ubi plūra nitent in carmine, nōn ego paucīs
 [352] offendar maculīs, quās aut incūria fūdit,
 [353] aut hūmāna parum cāvit nātūra. Quid ergō est?
 [354] Ut scrīptor sī peccat idem librārius usque,
 [355] quamvis est monitus, veniā caret, et Citharoedus
 [356] rīdētur, chordā quī semper oberrat eādem,
 [357] sīc mihi, quī multum cessat, fit Choerilus ille,
 [358] quem bis terque bonum cum rīsū mīror; et īdem
 [359] indignor quandōque bonus dormitat Homērus;

[360] vērum operī longō fās est obrēpere somnum.
[361] Ut pictūra poēsis; erit quae, sī propius stēs,
[362] tē capiat magis, et quaedam, sī longius abstēs;
[363] haec amat obscurum, volet haec sub luce vidērī,
[364] iūdicis argūtum quae nōn formīdat acūmen;
[365] haec placuit semel, haec deciēns repetīta placēbit.
[366] Ō major juvenum, quamvīs et vōce paternā
[367] fingeris ad rēctum et per tē sapis, hoc tibi dictum
[368] tolle memor, certīs medium et tolerābile rēbus
[369] rēctē concēdī; cōsultus jūris et āctor
[370] causārum mediocris abest virtūte disertī
[371] Messallae nec scit quantum Cascellius Aulus,
[372] sed tamen in pretiō est; mediocribus esse poētīs
[373] nōn hominēs, nōn dī, nōn concessēre columnae.
[374] Ut grātās inter mēnsās symphōnia discors
[375] et crassum unguentum et Sardō cum melle papāver
[376] offendunt, poterat dūcī quia cēna sine istīs,
[377] sīc animīs nātum inventumque poēma juvandīs,
[378] sī paulum summō dēcessit, vergit ad imum.
[379] Lūdere quī nescit, campestribus abstinet armīs,
[380] indoctusque pilae discīve trochīve quiēscit,
[381] nē spissae rīsum tollant impūne corōnae;
[382] quī nescit, versūs tamen audet fingere. Quidnī?
[383] Liber et ingenuus, praesertim cēnsus equestrem
[384] summam nummōrum vitiōque remōtus ab omnī.
[385] Tū nihil invītā dīcēs faciēsve Minervā;
[386] id tibi iūdicium est, ea mēns. Sīquid tamen olim
[387] scrīpseris, in Maecī dēscendat iūdicis aurīs
[388] et patris et nostrās, nōnumque premātur in annum
[389] membrānīs intus positīs; dēlēre licēbit
[390] quod nōn ēdiderīs; nescit vōx missa revertī.
[391] Silvestrīs hominēs sacer interpresque deōrum
[392] caedibus et vīctū foedō dēterrui Orpheus,
[393] dictus ob hoc lēnīre tigrīs rabidōsque leōnēs;
[394] dictus et Amphīōn, Thēbānae conditor urbis,
[395] saxa movēre sonō testūdinis et prece blandā
[396] dūcere quō vellet. Fuit haec sapientia quondam,
[397] pūblica prīvātis sēcernere, sacra profānīs,
[398] concubitū prohibēre vagō, dare jūra marītis,
[399] oppida mōlīrī, lēgēs incīdere lignō.
[400] Sīc honor et nōmen dīvīnīs vātibus atque
[401] carminibus vēnit. Post hōs īsignis Homērus
[402] Tyrtaeusque marēs animōs in Mārtia bella
[403] versibus exacuit, dictae per carmina sortēs,
[404] et vītae mōnstrāta via est et grātia rēgum
[405] Pīerīs temptāta modīs lūdusque repertus
[406] et longōrum operum finis: nē forte pudōrī
[407] sit tibi Mūsa lyrae sollers et cantor Apollō.
[408] Nātūrā fieret laudābile carmen an arte,
[409] quaesītum est; ego nec studium sine dīvīte vēnā
[410] nec rude quid prōsit videō ingenium; alterius sīc
[411] altera poscit opem rēs et conjūrat amīcē.

[412] Quī studet optātam cursū contingere mētā,
[413] multa tulit fēcitque puer, sūdāvit et alsit,
[414] abstinuit venere et vīnō; quī Pŷthia cantat
[415] tībīcen, didicit prius extimuitque magistrum.
[416] Nunc satis est dīxisse: "Ego mīra poēmata pangō;
[417] occupet extrēmum scabiēs; mihi turpe relinquī est
[418] et, quod nōn didicī, sānē nescīre fatērī."
[419] Ut praecō, ad mercēs turbam quī cōgit emendās,
[420] adsentātōrēs jubet ad lucrum īre poēta
[421] dīves agrīs, dīves positīs in fēnore nummīs.
[422] Sī vērō est ūnctum quī rēctē pōnere possit
[423] et spondēre levī prō paupere et ēripere ātrīs
[424] lītibus implicitum, mīrābor sī sciet inter
[425] nōscere mendācem vērumque beātus amīcum.
[426] Tū seu dōnārīs seu quid dōnāre volēs cui,
[427] nōlīto ad versūs tibi factōs dūcere plēnum
[428] laetitiaē; clāmābit enim: "Pulchrē, bene, rēctē",
[429] pallēscet super hīs, etiam stillābit amīcīs
[430] ex oculīs rōrem, saliet, tundet pede terram.
[431] Ut quī conductī plōrant in fūnere dīcunt
[432] et faciunt prope plūra dolentibus ex animō, sīc
[433] dērīsor vērō plūs laudātore movētur.
[434] Rēgēs dīcuntur multīs urgēre culillīs
[435] et torquēre merō, quem perspexisse labōrent
[436] an sit amīcitiā dignus; sī carmina condēs,
[437] numquam tē fallent animī sub volpe latentēs.
[438] Quīntiliō sīquid recitārēs: "Corrige, sōdēs,
[439] hoc" ajēbat "et hoc"; melius tē posse negārēs,
[440] bis terque expertum frūstrā; dēlēre jubēbat
[441] et male tornātōs incūdī reddere versūs.
[442] Sī dēfendere dēlictum quam vertere mālīs,
[443] nūllum ultrā verbum aut operam īnsūmēbat inānem,
[444] quīn sine rīvālī tēque et tua sōlus amārēs.
[445] Vir bonus et prūdēns versūs reprehendet inertīs,
[446] culpābit dūrōs, incōmptīs adlinet ātrum
[447] trānsvorsō calamō signum, ambitīōsa recidet
[448] ōrnāmenta, parum clārīs lūcem dare cōget,
[449] arguet ambiguē dictum, mūtanda notābit,
[450] fiet Aristarchus, nec dīcet: "Cūr ego amīcum
[451] offendam in nūgīs? " Hae nūgae sēria dūcent
[452] in mala dērīsum semel exceptumque sinistrē.
[453] Ut mala quem scabiēs aut morbus rēgius urget
[454] aut fānāticus error et īrācunda Diāna,
[455] vēsānum tetigisse timent fugiuntque poētā,
[456] quī sapiunt; agitant puerī incautīque sequuntur.
[457] Hic dum sublīmīs versūs ructātur et errat,
[458] sī velutī merulīs intentus dēcidit auceps
[459] in puteum foveamve, licet "succurrite" longum
[460] clāmet "iō cīvēs", nōn sit quī tollere cūret.
[461] Sī cūret quis opem ferre et dēmittere fūnem,
[462] "quī scīs an prūdēns hūc sē dējēcerit atque
[463] servārī nōlit? " dīcam, Siculīque poētae

[464] nārrābō interitum. Deus inmortalis habērī
[465] dum cupit Empedoclēs, ārdentem frīgidus Aetnam
[466] īnsiluit. Sit jūs liceatque perīre poētīs;
[467] invītum quī servat, idem facit occīdentī.
[468] Nec semel hoc fēcit nec, sī retractus erit, jam
[469] fiet homō et pōnet fāmōsae mortis amōrem.
[470] Nec satis appāret cūr versūs factitet, utrum
[471] mīnxit in patriōs cinerēs, an trīste bidental
[472] mōverit incestus; certē furit, ac velut ursus,
[473] objectōs caveae valuit sī frangere clātrōs,
[474] indoctum doctumque fugat recitātor acerbus;
[475] quem vērō arripuit, tenet occīditque legendō,
[476] nōn missūra cutem nisi plēna cruōris hirūdō.